

Beyond Psychology #29  
Kom een beetje dichterbij  
26 april 1986 PM

#### Vraag 1

Geliefde Osho,

In een toespraak gemaakt voor zijn volgelingen na het auto experiment, zei Gurdjieff, "Opnieuw herhaal ik dat het instituut gesloten is. Ik ben gestorven. De reden is dat ik ontgoocheld ben door de mensen na alles wat ik voor hen heb gedaan; ik heb goed gezien hoe ze me ervoor betaald hebben. Nu is alles in mij leeg."

Onlangs toen Krishnamurti overleed, voelde ik dat hij ergens ook ontgoocheld stierf.

Osho, al de jaren door met U hebben we grote kastelen in het zand gebouwd en hebben hen zien vernietigen; toch als ik U deze kostbare ochtenden en avonden zie schijnt U zo oprecht blij te zijn ons te zien. Raakt U ooit ontgoocheld door ons?

Het geldt niet alleen voor George Gurdjieff of J. Krishnamurti, het is waar voor honderden meesters al de eeuwen door, en er zijn redenen voor. Ze stierven allen ontgoocheld, teleurgesteld, gedesillusioneerde.

Laat ons er dieper op ingaan, eerst in George Gurdjieff laatste verklaring. De laatste verklaring van iemand is de meest betekenisvolle verklaring van zijn hele leven; op een bepaalde manier is zijn hele leven gecondenseerd in zijn laatste uitspraken.

Hij was ontgoocheld omdat de discipelen hem in de steek lieten, hem hebben verraden, zich tegen hem keerden, alles deden om hem kwaad te doen – en dit waren de mensen aan wie hij zijn hele leven had gewijd, werkelijk elk moment ervan. Maar toch zou ik in zijn plaats niet ontgoocheld geweest zijn. Hij dacht dat hij een erg serieus werk deed. Dat is waar het zaad van zijn ontgoocheling zit. Ik doe geen serieus werk. Ik werk helemaal niet; het is mijn vreugde om met je te delen. Wat je ermee doet is jouw probleem, niet het mijne.

Je kunt mij niet teleurstellen.

Je kunt me verraden; er zijn mensen die dat gedaan hebben. Je kunt me elk denkbaar soort schade berokkenen – en mensen hebben dat gedaan. Je kunt je tegen me keren, je kunt leugens over me vertellen; toch zal ik niet ontgoocheld zijn, want in de eerste plaats heb ik nooit iets van je verwacht. De teleurstelling komt van de verwachting.

De teleurstelling komt van een intense hoop dat deze mensen mijn werk tot vervulling gaan brengen. Ik heb geen enkele verwachting, enige hoop – ik ben gewoon zo gelukkig dat ik het niet kan bevatten; ik wens het onvoorwaardelijk te delen. Het zijn de voorwaarden die de teleurstelling creëren.

Gurdjieff had hard gewerkt met grote verwachtingen. En zelfs P.D. Ouspensky, die alles van de meester had geleerd, ontkende hem. Ouspensky werd zelf meester; hij stopte zelfs met Gurdjieff's naam voluit te gebruiken. Als hij hem op bepaalde punten moest noemen gebruikte hij enkel de G. Hij stond zijn eigen leerlingen niet toe naar Gurdjieff te gaan, zelfs niet hem om te zien, en Gurdjieff had op deze man jaren, tientallen jaren lang gewerkt.

En wat Ouspensky na zijn afscheiding van Gurdjieff zei – elk woord, ja elk inzicht – was geleend. Het was niet van hemzelf. Hij had zeker een groot talent; hij was een van de beste schrijvers die ik tegenkwam. Gurdjieff was geen schrijver. Ouspensky was een groot logicus, een wereldberoemd wiskundige, een groot schrijver. Gurdjieff was niets van dit alles, hij was zuiver een mysticus. Alles verzamelend van het systeem van Gurdjieff, was Ouspensky in een positie mooie verhandelingen te schrijven, alsof het zijn eigen ervaring was. Gurdjieff kon niet met hem wedijveren qua schrijven, noch in spreken. Ouspensky was een erg getalenteerd genie, goed opgeleid. Gurdjieff was onopgeleid, kwam van een erg onderontwikkelde stam in de Caucasus, in Sovjet Rusland. Maar hij had de hele mijn van diamanten – het is enkel dat ze ongeslepen waren, ongepolijst. Enkel een man met de ogen van een juwelier zou in staat zijn ze te herkennen; anders leken het gewoon stenen. Ouspensky had de ogen van een juwelier; hij erkende dat deze man een schat had, maar niet het talent bezat om het te verspreiden... een grote kans voor uitbuiting. Hij leerde alles van Gurdjieff, en

de dag dat hij voelde dat het genoeg was – dat hij een systeem uit dit alles zou kunnen maken – verraadde hij hem. En hij moest zijn leerlingen verhinderen om naar Gurdjieff te gaan, want als persoonlijkheid was Ouspensky gewoon een onderwijzer – hij zag eruit als een onderwijzer. Zelfs terwijl hij mysticisme onderwees deed hij dat met een schoolbord – hij was een wiskundige. Hij onderwees mysticisme en schreef op het bord; het was als een klas, een college. Zijn studenten maakten aantekeningen....

Gurdjieff had een enorme charismatische persoonlijkheid. Iedereen die hem een keer gezien had kon de man niet meer vergeten; in een menigte van miljoenen zou hij nog steeds opvallen. Als je eenmaal in zijn ogen gekeken had, zouden die ogen jou je hele leven volgen. Hij was geen man van woorden, maar een man wiens wezen een enorm machtige uitstraling bezat. En dat was de angst van Ouspensky – dat als zijn discipelen naar Gurdjieff gingen, dan zou wat hij ook over Gurdjieff had gezegd ontmaskerd worden. En als ze naar die man luisterden... ofschoon hij niet zo goed articuleerde, was hij in zekere zin de meest helder sprekende meester ooit. Om een eenvoudig ding te zeggen maakte hij gebruik van honderden pagina's. Je moest uitvinden waar het is – wat hij echt wilde zeggen. Hij maakte zelf eigen woorden, grote lange woorden die een hele lijn besloegen, een enkel woord dat je nog nooit had gehoord – het is zijn uitvinding. Hij wist niets hoe je moest schrijven; een paragraaf zou pagina's doorgaan. Geen uitgever was bereid zijn boeken te publiceren; Hij moest ze zelf uitgeven.

Toen zijn eerste boek uitkwam telde het duizend bladzijden. Het is een van de vreemdste boeken ter wereld. 'All and everything'. Hij liet negenhonderd bladzijden ongeopend, en slechts honderd bladzijden – dat is de inleiding – waren opengesneden, met een bericht voor elke klant die het kocht: "Lees de inleiding en als u voelt dat het waard is verder te lezen dan snijdt u de resterende negen honderd bladzijden open. Maar als u voelt dat het niet waard is kunt u uw geld terug krijgen – breng het boek terug – maar snijdt de ongeopende bladzijden niet open. Deze honderd bladzijden zijn genoeg voorbeeld."

Zelfs om deze honderd bladzijden te begrijpen is een vreemde ervaring, in het bijzonder voor hen die niets van mystici en hun vreemde manieren kennen. Maar hij was eigenlijk op geen enkele manier in staat om met zijn eigen discipel Ouspensky te concurreren. Zijn boeken zijn zo helder, zo mooi geschreven, zo poëtisch, dat ik geen andere man heb gezien die bij hem in de buurt komt, zelfs nog maar in de buurt. Kahlil Gibran schrijft goed, Mikhail Naimy schrijft goed, maar ze komen zelfs niet in de buurt van Ouspensky.

Gurdjieff had grote hoop dat Ouspensky zijn werk zou voortzetten. In plaats van het voort te zetten, opende hij gewoon zijn eigen school tegen Gurdjieff – alles onderwijzend, want het is onmogelijk er iets aan toe te voegen; het systeem is compleet en perfect. Je kunt er niet iets uitnemen, je kunt er niet iets inbrengen. Hij was een groot leraar, maar hij was geen meester. Hij beïnvloedde veel mensen rondom de wereld; miljoenen mensen kwamen slechts over Gurdjieff te weten door Ouspensky. Wat een vreemd lot! En hij was consequent trachtend tegen hem in te gaan. Het was erg moeilijk, want zijn hele leer was van de man geleend, maar het was een logische noodzakelijkheid. Hij moest tegen Gurdjieff ingaan zodat niemand zou denken dat hij heel zijn leer van Gurdjieff had geleend. Het is een existentiële noodzaak dat welke discipel ook die verraad pleegt en de meesters leer wenst te gebruiken om zelf meester te worden, wel tegen de meester in moet gaan, en leugens

over de meester moet creëren. En natuurlijk deed dat Gurdjieff pijn – en het was niet alleen Ouspensky, er waren vele anderen die hetzelfde deden. Jarenlang werkte Gurdjieff op hen en dan op een dag veranderden ze in vijanden. En om te rechtvaardigen dat ze Gurdjieff hadden verlaten moesten ze leugens verzinnen, ze moesten een vals imago van Gurdjieff creëren.

Ouspensky had een strategie. Hij zei, "Gurdjieff was de verkeerde weg opgegaan, daarom was de discipel weggegaan. Tot dan toe was Gurdjieff goed, en hij kon zijn leer zonder enige moeilijkheid gebruiken. Maar voorbij dat punt bestond Gurdjieff voor hem helemaal niet meer.

Dit werd door vele discipelen gedaan, en daar Gurdjieff met grote verwachtingen werkte, werd hij er natuurlijk pijnlijk door getroffen, bezeerd. Hij kon niet geloven dat dit de mensen waren waarvoor hij

geleefd had en gestorven was; zijn hele leven had hij opgeofferd, en dit waren de mensen.... Daarom zei hij, "Het instituut is gesloten, is dood."

Hij was bang dat na zijn dood zijn instituut op dezelfde manier gebruikt zal worden. "Het instituut is dood omdat ik dood ben." En dit waren al de wonden van zijn leven samengevat. Deze verklaring is de verklaring van zijn hele leven. "De mens is sluw, laf, bedrieglijk, hypocriet – je kunt niemand vertrouwen."

Dit was de ervaring van zijn hele leven: Je kunt niemand vertrouwen. Hij vertrouwde velen en hij gaf alles wat hij had, en wat hadden zij ervoor teruggegeven? -- zelfs geen dankbaarheid. En hij vroeg anders niets. Maar zijn mensen gaven hem geen ontzag, geen dankbaarheid, geen respect – integendeel, grote vijandschap, verzet, allerlei soorten verzinsels die hem veroordeelden....

Natuurlijk was hij teleurgesteld.

Maar mijn benadering is totaal verschillend. Ik vertrouw je, niet omdat je betrouwbaar bent; anders zal mij dezelfde ervaring overkomen. Ik hoef niet te wachten totdat mijn dood komt; ik heb reeds jarenlang met mensen gewerkt en ze hebben me erg goed betaald. Ik vertrouw je omdat ik je niet kan mistrouwen; dus er hangt geel last op je – je kunt me niet verraden, maar je kunt me pijn doen. Ik heb je vertrouwd, niet vanwege jou, maar vanwege mij. En ik ben nog steeds hier, dezelfde.

Zie het verschil. Iemand vertrouwen is op twee manieren mogelijk: of vanwege zijn betrouwbaarheid – dan is er gevaar, er is een risico – of omdat het je verheugt te vertrouwen. Het al dan niet betrouwbaar zijn heeft geen relevantie.

Op de tweede plaats namen Gurdjieff en al deze mensen hun werk erg serieus – de transformatie van de mens, de transformatie van de menselijke samenleving... ze namen het te serieus. En als mensen hun serieusheid niet naleefde, vonden zij dat er iets grondig mis was met de man, dat er niets voor hem gedaan kon worden. Dan ontstond er een grote hopeloosheid in hen.

Dat kan mij niet overkomen, want ik ben in het geheel niet serieus. Ik denk niet dat de existentie mij een bepaalde verantwoordelijkheid heeft gegeven om de mens of de menselijke samenleving te transformeren. Wie ben ik om me daarover druk te moeten maken? Eens was ik niet hier -- de maatschappij was er, de mens was er, de existentie was er ....

Eens zal ik hier niet zijn, dus gewoon een paar dagen er tussen in.... En de existentie heeft me geen enkel werk opgedragen dat gedaan moest worden. Waarom zou ik serieus zijn? Ik zie het eenvoudig als een spel.

Als iedereen me verraadt zal ik de laatste zijn die lacht; ik zal dat moment ook genieten. Ik zal tegen mezelf zeggen, "Geweldig! Ik houd van spel; en ik speelde het goed. En deze mensen waren goed; zolang als ze konden volhouden bij me te zijn, deden ze dat en bleven – in moeilijkheden, in tegenslagen. Toen ze vonden dat het teveel was gingen zij alleen verder.

Zelfs als ik alleen achter blijf zal ik niet teleurgesteld zijn. Ik zal eenvoudig van het moment genieten, dat dit een groots leven geweest is – zo vele seizoenen, zoveel veranderingen, zoveel mensen, zoveel liefde, zoveel vertrouwen. En ik ga uit dit leven weg zonder enige voetafdrukken na te laten. Ik zal niet voelen dat ik mijn leven verspild heb. Ik denk niet dat er een betere manier zou zijn geweest om te leven, en lief te hebben, en te lachen.

J. Krishnamurti was erg serieus – ik denk niet dat hij ooit lachte. Een lang leven: negentig jaar. Zijn roem begon erg vroeg, met dertien jaar; dus hij had werkelijk een erg lang leven van werken en teleurstelling. Zelfs de meest intieme vrienden verraden hem. Zijn hele leven schijnt enkel een serie van verraad te zijn, en zij die bleven speelden het niet klaar te begrijpen wat hij zei. Ze luisterden een halve eeuw naar hem, maar hij kon toch niet door hun dikke schedels heen dringen en hun wezen bereiken. En iedere dag.... Als je naar zijn leven kijkt, in het begin was hij zo vol hoop, erg opgewonden dat de mens kan veranderen, dat er een nieuwe mens kan komen. Maar langzaam verdween die hoop, die opgewektheid was er niet meer. En bij het ouder worden, werd hij triester. Gedurende twintig jaar, gewoon vanwege zijn serieusheid, leed hij continue aan migraine. Geen medicijn kon helpen, geen dokter... en elke dokter zei hem, "U spant U teveel in. U bent te serieus, U moet ontspannen; U heeft te zware last op u genomen." Soms was zijn migraine zo erg dat hij zijn hoofd wel tegen de muur zou willen slaan.

Als hij sprak schreeuwde hij bijna, het uitroepend, op zijn eigen hoofd slaande, omdat hij niet kon begrijpen dat zij niet in staat waren zo'n eenvoudig ding te begrijpen. Bijvoorbeeld, hij was zijn hele

leven lang hetzelfde aan het uitleggen; dat meditatie niet gedaan kan worden, het is een happening. En hij sprak dan een uur over het verschil tussen doen en een happening, en dan staat er iemand op, die vlak voor hem vol aandacht had zitten luisteren, en vraagt dan, "Hoe kunnen we meditatie doen?" ik zou om het hele gebeuren gelachen hebben, maar hij sloeg zich tegen zijn hoofd... te serieus. En naarmate de dood dichterbij kwam werd hij nog serieuzer, nu beseffend dat zijn leven een mislukking was geweest. Hij werkte hard, enorm hard. Zijn benadering was erg zuiver en erg helder. Zijn manier van werken was erg logisch, erg intellectueel, absoluut eigentijds: een onberispelijk waardevol leven – hij was een perfectionist.

Maar op het laatst zijn de handen leeg. Zover het resultaten betreft, is er niets gebeurd, alsof hij er niet is geweest. De wereld gaat door ... de oude routine, in de oude sleur. Zie je dat er iets is veranderd omdat J. Krishnamurti geboren werd, en negentig jaar leefde? Heeft het zelfs maar een krasje gemaakt? Natuurlijk stierf hij in dezelfde staat.

En dit is het geval geweest met duizenden meesters; de mensheid blijft dezelfde zonder groei omdat zij zo serieus zijn in hun wens dat de mens moet evolueren. En natuurlijk falen zij.

Maar ik kan niet falen, want ik maak me in het geheel niet druk of de mensheid evolueert of niet, of de nieuwe mens geboren wordt of niet. Ik geniet van deze ideeën en ik geniet ervan hen aan mensen mee te delen, en daarin ben ik perfect geslaagd. Ik hoef niet te wachten om zegevierend te zijn totdat jij veranderd bent; dat zal jouw overwinning zijn. Mijn overwinning is dat ik in staat ben geweest over te brengen wat ik wenste over te brengen. Wat jij er mee gaat doen is verder jouw vrijheid.

Ik zal het geen verraad noemen, en ik zal het geen verzet noemen, en ik zal jouw dingen geen leugens noemen. Als je ervan geniet deze dingen te doen is het perfect goed – genieten is goed. Als iemand leugens over me creëert en zich er perfect gelukkig bij voelt waarom zou hij ermee moeten stoppen? Hij heeft al mijn zegeningen.

In India gebeurde het dat een man een boek tegen mij schreef en me de proef kopij toestuurde. Ik nam het door – het was allemaal rommel, leugens, fictieve verhalen zonder enig bewijs. Toch stuurde ik hem mijn zegen en zei hem dit op de eerste pagina van het boek te plaatsen. Hij kon het niet geloven; hij was zo verstoord: wat voor soort man is dit?

Hij woonde in Baroda, duizend mijl van me vandaan, maar hij kwam me opzoeken – hij had me nog nooit gezien. Hij had gewoon derderangs sensatie bladen en krantenknipsels en roddels verzameld, geruchten... en hij slaagde erin een boek van te maken. En hij vroeg me, "Heb je het van binnen gezien of heb je eenvoudig zegeningen gestuurd?"

Ik zei, "Ik heb het woord voor woord doorgenomen; het is allemaal gelul, maar je hebt zoveel werk gedaan om dit gezeik te verzamelen, je hebt zegen nodig."

Hij zei, "Maar dat staat raar – met uw zegeningen. Ik ken dit boek: Zelfs terwijl ik aan het verzamelen en schrijven was... Mijn doel is om geld te verdienen – dit boek zal een bestseller worden – maar nu ik u zie en uw antwoord, voel ik dat ik dit misschien niet had moeten doen."

Ik zei, "Nee, ga er mee door. Laat dit boek maar verschijnen. Verzamel meer, want zolang ik leef zullen er steeds meer leugens komen, steeds meer roddels, geruchten – je kunt altijd geld verdienen; dit is een goede manier. Het zal mij geen kwaad doen. En de foto die je hebt gekozen voor de omslag is werkelijk mooi."

Hij zei, "Mijn God! Ik dacht dat u boos zou zijn, woest."

Ik zei, "Waarom zou ik boos zijn, waarom zou ik woeden zijn? Het leven is te kort om boos te zijn, om woedend te zijn. Als we in staat zijn gelukkig te zijn, is dat genoeg; als we kunnen zegenen is dat genoeg. Wat jij doet is jouw zaak, maar je hebt het goed gedaan. Je schrijven is goed; wat je geschreven hebt is nonsens, maar de manier hoe je het deed en presenteerde is werkelijk goed. En je hebt bijna een jaar aan mij gewijd. Ik kan je niet genoeg betalen, maar ik kan je mijn zegen geven."

En het boek werd uitgegeven met mijn zegeningen en bij elke kritiek die in de nieuwsbladen verscheen werd het genoemd: het is vreemd dat Osho het zegende." En gewoon die eenvoudige zegening vernietigde het hele boek.

Mijn hele benadering is anders, zo totaal anders dat het nooit eerder is gebruikt. Ik geniet van alles wat er is gebeurd, en gebeurt – misschien zal ik morgen gearresteerd worden, uitgezet, maar ik heb

ervan genoten. Dan moet Hasya een nieuwe plek vinden, zodat ik opnieuw gedeporteerd kan worden! We laten geen enkel land ongezegend.

Feitelijk kan ik me niet een situatie voorstellen die een teleurstelling voor me zal zijn. Je moet me vergeven – ik ben eenvoudig zo vervuld en zo gelukkig, zo gecentreerd dat niets me kan treffen. Elke nieuwe soort situatie is echt een grote gebeurtenis voor me. En om zonder enige voorwaarde te leven, te leven met mensen die de totale vrijheid hebben om te zijn op de manier zoals ze willen zijn, is reeds een transformatie. Alle oude benaderingen hebben gefaald. Laten we nu zien wat er gebeurt met mijn benadering. Zover het mij betreft kan ik niet falen, want ik haal de levenssap ten volle uit elk moment; ik laat het niet over aan het andere moment.

Wat we nu moeten afwachten is hoeveel mensen net zo succesvol kunnen worden als ik ben, net zo zegevierend als ik ben. Ik geef hen alle voorbeelden, nu is het hun probleem. Als ze falen moeten zij teleurgesteld zijn; waarom moet ik teleurgesteld zijn? Als zij slagen, moeten zij zich verheugen. Ik kan aan hun vreugde deel nemen, maar er is geen manier om mij teleur te stellen.

Dus plaats me niet in de categorie van Gurdjieff, Krishnamurti en anderen.

## Vraag 2

Geliefde Osho,

Ik heb zo lang geprobeerd u een vraag te stellen over geld. De kwestie is zo complex, dat ik het zelfs amper op papier krijg. Het heeft te maken met vriendschappen, zelfbeeld, oprechtheid, vertrouwen, intelligentie, identificatie, loslaten, vasthouden, schuld, relaties, en het meest belangrijke mijn discipelschap.

Help me alstublieft met de vraag en het antwoord.

Geld is een vreemd iets.

Als je het niet hebt, is het eenvoudig – je hebt het niet. Er is geen complexiteit. Maar als je het hebt, dan creëert het zeker complicaties.

Een van de grootste problemen die geld creëert is dat je nooit weet of er van jou gehouden wordt of van je geld, of er naar jou verlangd wordt of naar jouw geld. En het is zo moeilijk om uit te vinden, of je dan liever geen geld had willen hebben; het leven zou tenminste eenvoudiger geweest zijn.

Net een paar dagen geleden vertelde Hasya me over Aristoteles Onassis dochter. Ik herinner me een foto van haar toen Onassis nog leefde, misschien tien jaar geleden. Ze was een mooi, welgeproportioneerde, charmante jong meisje. Maar Onassis stierf en liet haar heel veel geld na, en dat creëerde een hel voor haar. Sinds die tijd is ze driemaal getrouwd, en elk huwelijk faalt omdat ze denkt dat de persoon van haar geld houdt en niet van haar.

En dit vangt al bij het begin aan; de dag van het huwelijk is eigenlijk de dag van de scheiding. Op de dag van het huwelijk vraagt ze de garantie van de persoon – een legaal document voor het gerecht – dat hij niet aan haar geld zal komen. In het geval van scheiding zal hij niet om geld vragen. Kun je nu voorstellen dat een huwelijk de moeite waard is als de vrouw op de eerste dag je vraagt om in schrift voor het gerecht te laten weten dat je geïnteresseerd bent in haar, en niet in haar geld; en dat je in geval van scheiding niet om geld zult vragen? De scheiding heeft al plaats gevonden. In het vierde huwelijk kwam ze in nog meer moeilijkheden terecht. Voordat ik het vierde huwelijk beschrijf, moet er iets anders vernoemd worden wat er nevenbij gebeurde. Ze werd dikker, lelijker, alsof ze diep van binnen in haar psychologie wilde bewijzen, “Je houdt van mij of ik nu mooi of lelijk, goedgevormd of dik ben – je houdt niet van mijn geld.”

En ze is nu zo lelijk geworden dat ze de fotografen, nieuws media vermijdt: ze verbergt zich en wenst niet dat er foto's genomen worden. Misschien is het omdat ze onzeker was of er van haar gehouden werd, of van haar geld. En het meest waarschijnlijke is dat de mensen die bij haar geweest zijn er voor het geld waren en niet voor haar. Ze ontving geen liefde. Het bewijs is dat ze begon met te veel te eten. Als je bemind wordt, ben je zo vol liefde, zo gevuld met liefde dat je niet te veel eet.

Ik heb in India rondgereisd, bij verscheidene families gelogeed, en ben tenminste drie vrouwen tegengekomen die me hetzelfde vertelden, dat als ik in hun huis verblijf ze niet kunnen eten. Toen ik dit voor de eerste keer hoorde zei ik, “Dat is vreemd. Waarom kun je niet eten?”

Ze zeiden, “We weten het niet, maar we voelen ook geen honger. We voelen ons perfect goed, gezonder dan ooit tevoren. U blijft drie dagen en wij kunnen niet eten. En we wachten het hele jaar tot u opnieuw voor drie dagen terugkomt in de stad; deze drie dagen worden een mooie herinnering.”

Toen werd het mij bij een andere vrouw verteld, en toen nog bij een andere vrouw... Ik moest het feit nader bezien – wat is het geval? Ze voelden zich zo bemind, en ze hielden zo veel van mij dat er geen behoefte aan enig voedsel was, alsof liefde genoeg voeding was. En na drie dagen zagen ze er niet hongerig uit, ze zagen er niet uitgehongerd uit. Een van deze drie vrouwen was een Jaina, en ze zei, “Nu weet ik hoe een echt vasten moet zijn.” Ze had in tien jaren vaak gevast, lange vasten van tien dagen. In de Jaina traditie vasten de Jainas, die erg orthodox zijn, elk jaar gedurende tien dagen in het regen seizoen. Deze vrouw had bijna tien jaar lang elk jaar tien dagen gevast en ze zei me, “Nu weet ik dat het geen vasten was, dat was eenvoudig hongeren want ik dacht voortdurend aan eten, eten en eten. Ik kon in de nacht niet slapen vanwege de honger; zelfs als ik een paar momenten in slaap viel of voor een paar uur dan droomde ik van voedsel. Ik dacht aan eten, ik droomde van eten; uitgezonderd eten was er niets voor mij. Gedurende deze drie dagen terwijl u in mijn huis verblijft weet ik wat vasten is. Ik denk helemaal niet aan eten. Het gebeurt gewoon natuurlijk dat ik geen honger voel; ik ben zo vervuld.”

Onassis ‘ enorme rijkdom heeft een hel voor het arme meisje gecreëerd, een gevoel dat ze niet bemind word. En omdat ze niet in contact kwam met een man als ik die haar had kunnen vertellen.... De kwestie is niet dat je bemind moet worden, de kwestie is dat jij moet beminnen. Waarom inzitten of de ander van jou houdt? Heb je ooit nagedacht waarom jij van de ander houdt? Waarvoor? En dan zul je de situatie begrijpen. Misschien is het vanwege zijn haar? Dan houdt je niet van de man. Misschien vanwege zijn ogen? Dan houdt je niet van de man. Misschien vanwege zijn neus? Dan houdt je niet van de man. Als je enige reden hebt om lief te hebben, dan houdt je niet van de man. Dus waarom maak je zoveel heisa over geld.

Je moet beminnen en bemind worden, en je zou meer bemind moeten worden vanwege je geld. Er is niets verkeerd in; je hebt iets meer dan wat andere vrouwen hebben. Anders zal elk ding problemen gaan scheppen: je hebt een mooi gezicht, daarom houdt deze man van je – hij houdt niet van jou. Als je een pokdalig gezicht had zou deze man niet van je houden. Omdat je ogen hebt houdt deze man van je; als je blind was zou deze man niet van je houden. Dan schep je onnodige problemen voor jezelf. Deze man houdt zeker in totaliteit van je, en jouw geld is een deel van je. Waarom het van elkaar losmaken? Je bent rijk, net zoals iemand mooi is; je bent rijk net zoals iemand een danser is. Maar de danser zal de vraag niet stellen, “Houdt je van mij of van mijn dans?” Als ze de vraag stelt zal ze in moeilijkheden zijn.

In het vierde huwelijk vond Onassis ‘dochter een rijke man, gewoon om zeker te zijn dat “Hij is zelf zo rijk dat hij van mij zal houden niet van mijn rijkdom – hijzelf is een groot industrieel.” En vandaar dat ze niet het ritueel voor het gerecht herhaalde na het huwelijk, en een certificaat van de man nam dat in geval van scheiding hij niet om geld zal vragen. Ziende dat de man zo rijk is, scheen het absurd dat te vragen. Maar de man bewees echt sluw te zijn, en omdat er geen certificaat was scheidde hij van haar en nam bijna de helft van haar fortuin.

Iets als geld nu, wat een groot genoeg had kunnen zijn, bleek een enorm leed te zijn. Maar het is niet het geld, het is je mind. Geld is nuttig. Het is geen zonde om geld te hebben, het is niet nodig om je schuldig te voelen; anders zou iedereen zich schuldig voelen. Ik zou beginnen me schuldig te voelen – “Waarom ben ik verlicht, als er zovele miljoenen mensen zijn die niet verlicht zijn? Ik moet zelfmoord plegen, want de wereld is vol van onverlichte mensen, en ik moet een onmetelijke egoïst zijn om verlicht te zijn.”

Ik vraag je niet, “Waarom houdt je van mij? Houdt je van mij of houdt je van mijn verlichting? Als je van mijn verlichting houdt dan – klaar! Dan houdt je niet van mij.” Maar waarom deze verdelingen maken? Dit is hoe de mind ellende creëert. Je hebt geld, geniet ervan! En als iemand van je houdt, stel dan deze vraag niet want je brengt de persoon echt in verlegenheid. Als hij zegt dat hij van je houdt, dan zul je het niet geloven, en als hij zegt dat hij van je geld houdt dan zul je hem geloven. Maar als hij van je geld houdt, dan is de hele relatie afgelopen. Diep van binnen zul je toch denken dat hij van je geld houdt, niet van jou. Maar er is niets verkeerd in: het geld is van jou, net zoals je

neus van jou is, en je ogen van jou zijn, en je haar van jou is, en deze man houdt van je in je totaliteit. Het geld is ook deel van jou – maak het niet los van elkaar, dan is er geen probleem. Tracht in het leven te staan met zo weinig complexiteit en zo weinig problemen als mogelijk is. En je hebt het in de hand; wij gaan door met onnodige problemen te creëren. Door bij mij te zijn zou je ten minste moeten leren dat alle problemen gecreëerd zijn; er is geen echt probleem. Deze vraag is van Avirbhava. Ze heeft met deze vraag haar hele leven geworsteld, en het is absoluut onnodig. Je geld zou je leven rijker moeten maken, meer liefdevol, en het maakt het moeilijker. Als iemand van je gaat houden, denk je constant aan het geld – “Deze man is geïnteresseerd in het geld, niet in mij.” Zelfs als hij in het geld geïnteresseerd is... wie is niet in geld geïnteresseerd? Hij is gewoon menselijk. Hij is geen Boeddhistische monnik, hij is geïnteresseerd in geld. Maar dat betekent niet dat hij niet in jou is geïnteresseerd is. Hij is juist meer in je geïnteresseerd want je bent niet enkel een vrouw, maar een rijke vrouw. Geniet van het idee, en laat dit probleem voorgoed los.

### Vraag 3

Geliefde Osho,

Hoe het licht van uw kaars te vangen?

Kom gewoon een beetje dichterbij. Mensen zijn bang om dichterbij te komen, in het bijzonder bij een persoon als ik. De angst is dat bij het dichterbij komen ze zullen oplossen.

Dichter bij mij komen kunnen ze misschien verdwijnen.

Dus houden ze een bepaalde afstand, ze komen slechts zo ver, dat ze zichzelf kunnen blijven; als de tijd komt en hun mind besluit om weg te gaan, dan kunnen ze dat.

Maar als je werkelijk dichtbij komt, betekent dat je een totale sprong genomen hebt, een kwantum sprong; nu is er geen weggaan meer, nu is er geen mogelijkheid om weg te gaan. Nu ben je aan het smelten en aan het oplossen in het onbekende. Mensen komen slechts tot zover dichtbij, dat ze kunnen ontsnappen als ze dat willen, ze kunnen omkeren als ze dat willen.

Ken je de betekenis van het woord “hippie”? Het betekent je heupen laten zien – je rug toekeren. De hippie is iemand die zijn rug naar de wereld en haar problemen, haar uitdagingen keert; hij rent weg, ontsnapt.

Dichter bij mij komend... stop niet zolang als je nog bestaat, slechts dan zal jouw kaars verlicht worden. En dit is de schoonheid van kaarsen: je kunt een kaars in deze kamer aansteken, of je kunt er duizend in deze kamer aansteken. Er kunnen misschien duizend kaarsen zijn, maar het licht zal één zijn. Dus als een discipel dichterbij de meester komt, blijven er twee kaarsen, maar het licht wordt één. De vlammen blijven twee. Vandaar dat ik schijnbaar een tegenstrijdige uitspraak doe: dat als je in de meester oplost, je voor de eerste keer niet bent, en voor de eerste keer echt bent. Je bent niet je oude zelf, maar nu heb je een nieuwe individualiteit. Wat je verloren bent was nooit van jou; wat je gewonnen hebt was altijd van jou, maar was bedekt met het onechte.

Twee brandende kaarsen zullen enkel één licht geven in de kamer. Er kunnen er tweeduizend zijn, er kunnen er twee miljoen zijn – het maakt geen verschil, het licht zal één zijn. Dus in zekere zin zullen ze allemaal individuen zijn, en in een zekere zin zullen ze allemaal deel zijn van een oceanische existentie.